SAHÂBEYE HAKARET ETMENİN HÜKMÜ

ŞEYH ABDULAZİZ BİN ABDULLAH BİN BAZ
ŞEYH MUHAMMED BİN SALİH EL-USEYMİN

KİTAB VE SÜNNETE DAVET

بسم الله الرحمن الرحيم

SAHÂBEYE HAKARET ETMENİN HÜKMÜ

ŞEYH ABDULAZİZ BİN ABDULLAH BİN BAZ
ŞEYH MUHAMMED BİN SALİH EL-USEYMİN

www.kitabvesunnet.blogspot.com

KİTAB VE SÜNNETE DAVET NEŞRİYYAT
1437

SAHÂBEYE HAKARET ETMENİN HÜKMÜ

ŞEYH ABDULAZİZ BİN ABDULLAH BİN BAZ
ŞEYH MUHAMMED BİN SALİH EL-USEYMİN

derleme ve tercüme
Ebu Turab bin AbdurRahman es-Sivasi

tashih ve yayına hazırlama
Ebu Umeyr bin Muhammed et-Turki

irtibat
kitabvesunnet@gmail.com

YAYIN HAKKI İSLAM ÜMMETİNE VAKIFTIR, DİLEYEN ÇOĞALTABİLİR

بسم الله الرحمن الرحيم

Muhakkak ki hamd Allah'adır. O'na hamdederiz ve O'ndan yardım dileriz ve O'ndan mağfiret dileriz. Ve nefislerimizin şerlerinden ve amellerimizin kötülüğünden Allah'a sığınırız. Allah kime hidayet ederse onu saptıracak yoktur ve kimi de saptırırsa ona hidayet edecek yoktur. Ve Allah'tan başka ilah olmadığına şehadet ederim. O, tektir ve ortağı yoktur. Ve Muhammed'in O'nun kulu ve resûlu olduğuna şehadet ederim.

"Ey iman edenler! Allah'a hak takva ile takva edin ve siz, Müslümanlar olmadan ölmeyin."[1]

"Ey insanlar! Sizi bir nefisten halk eden ve ondan zevcesini halk edip ve ikisinden bir çok erkekler ve kadınlar yayan Rabbinize takva edin. Ve O'nunla birbirinizden istekte bulunduğunuz Allah'a takva edin ve akrabalık (bağlarını koparmaktan sakının)**. Muhakkak ki Allah, sizin üzerinizde murakıbtır. "**[2]

---

[1] Âl-i İmran Suresi, 102. âyet. Âyet meâlleri hazırlık aşamasında olduğumuz "Selefi Kur'an Meâli" isimli çalışmamızdan iktibastır.

[2] Nisa Suresi, 1. ayet

"Ey iman edenler! Allah'a takva edin ve doğru söz söyleyin. Sizin için amellerinizi islah etsin ve sizin için günahlarınızı mağfiret buyursun. Ve kim Allah'a ve Resûlu'ne itaat ederse, gerçekten (o) **azîm bir başarıyla başarıya ulaşmıştır."**[3]

Emmâ ba'du: Muhakkak ki sözün en doğrusu Allah'ın kitabıdır ve yolların en güzeli de Muhammed (صلى الله عليه وسلم)'in yoludur ve işlerin en şerlisi muhdes olanlardır ve her muhdes bid'attır ve her bid'at dalâlettir ve her dalâlet de ateştedir. Ve ba'du:[4]

Allah'ın izni ile "Sahabeye Hakeret Etmenin Hükmü" konulu derlememizi tercüme etmiş bulunuyoruz.

Allah'a hamd olsun ki Kur'an ve Sünnet'e ittiba eden mü'minler, her asırda Sahabeye daima hürmet duymuşlar ve onların hakkını teslim etmişlerdir.

"Sahabeye sövme" şeklindeki çirkin fiil, maalesef daima Rafıziler tarafından işlenmiştir. Rafıziler dışında da, onların zihniyetinden etkilenerek Ashab hakkında olumsuz konuşan cahiller var olagelmiştir. Bu çirkin fiilin kökeni

[3] Ahzab Suresi, 70.-71. ayetler

[4] Sünnet'e ittibâen sözümüze Allah Resûlu (صلى الله عليه وسلم)'den sahih olarak rivayet edilen hacet hutbesi ile başladık.

genelde Muaviye (رضي الله عنهما) ile Ali (رضي الله عنه) arasında cereyan eden hadiselere dayanmaktadır.

Bu çalışmamızda, aşağıdaki sorulara cevap bulunmaya çalışılmaktadır;

Sahabeye karşı nasıl bir tutum sergilemeliyiz?

Sahabeyi tekfir etmek veya onları fasık görmek kişinin imanını nasıl etkiler?

Ali ve Muaviye (رضي الله عنهما) arasında vuku bulan hadiselerin aslı nedir?

Muaviye ve Yezid hakkındaki ideal bakış açısı nasıl olmalıdır?

Sahabeyi sevmek neden gereklidir?

Bu kısa çevirinin, İslam ümmetine hayırlı olmasını Allah (سبحانه وتعالى)'dan niyaz ederiz.

Ebu Turab Murad bin AbdurRahman es-Sivasi

SAHABE-İ KİRÂMA YÖNELİK ÜZERİMİZE VACİP OLAN NEDİR?

Şeyh Muhammed bin Salih el-Useymîn (رحمه الله)'a şöyle bir sual tevcih edilmiştir:

"Allah sizi hayırla mükâfatlandırsın. Sual şudur: Muhterem Şeyh, Sahabe-i Kirâma yönelik üzerimize vacip olan nedir?"

Şeyh (رحمه الله)'ın cevabı:

"Üzerimize vacip olan, Sahabeyi sevmek, onlara hürmet etmek, onların şerefini korumak, aralarında cereyan eden savaşlar hakkında sükût etmek ve Sahabeye nifak ile sövenleri ittihâm etmektir. Durum budur çünkü, Sahabe (رضي الله عنهم) aleyhine ancak ve ancak boğazına kadar nifaka batmış kimseler sövebilir. Böyle bir şeyden, Allah'a sığınırız.

Bir kişi nifaka saplanmamış olsa nasıl kalkar da Sahabeye sövebilir? Zira Nebî (صلى الله عليه وسلم) şöyle buyurmuştur:

'İnsanların en hayırlısı, benim asrımdır; sonra onları takip edenler; sonra da onları takip edenlerdir.'[5]

Nebî (صلى الله عليه وسلم) yine şöyle buyurmuştur:

'Ashabıma sövmeyiniz!'[6]

Ayrıca şu da var ki, Sahabeye sövmek, Sahabeyi yaralamaktır, Şerîat'ı yaralamaktır, Resûl (صلى الله عليه وسلم)'i yaralamaktır, Allah (عز وجل)'nin hikmetini yaralamaktır.

Sahabeye sövmenin, ashabı yaralamak olduğu husûsu açıktır.

Sahabeye sövmenin, Şerîat'ı yaralamak olduğu husûsuna gelince; Çünkü Şerîat'ı bize nakledenler, sahabîlerdir. Eğer Şerîat'ı nakledenler, onlara sövenlerin iddiâ ettiği çirkin

---

[5] Buharî, Şehâdât 9, Fezâilu'l-Ashâb 1, Rikak 7, Eymân 27; Müslim, Fezâilu's-Sahâbe, 214, (2535); Tirmizî, Fiten 45, (2222), Şehâdât 4, (2303); Ebu Dâvud, Sünnet 10, (4657); Nesâî, Eymân 29, (7, 17, 18)

[6] Müslim, Fedâil: 221

vasıflar üzere olsalardı, insanlar nezdinde Allah (سبحانه وتعالى)'nın Şerîat'ı konusunda güvenilir hiç kimse kalmazdı. Çünkü bazıları -Allah'a sığınırız- çıkıp da Sahabîleri fücûr, küfür ve fasıklık ile vasfediyorlar; hatta sahabîlerin en şereflisi olan Ebu Bekr ve Ömer (رضي الله عنهما) aleyhine sövmekten bile çekinmiyorlar.

Sahabeye sövmenin, Allah Resûlu (صلى الله عليه وسلم)'i yaralamak olduğu husûsuna gelince; Çünkü dost, dostunun hâline göre itibar görür ve kadri bilinir. İşte bunun için, insanlar bir şahsın, fasık bir kimse ile arkadaşlık ettiğini görünce, o şahsa gösterdikleri itibâr azalır.

Meşhur bir hikmette, ve hatta Nebî (صلى الله عليه وسلم)'den nakledilen bir hadîsi şerifte onun şöyle buyurduğu rivayet olunur:

'Kişi, dostunun dîni üzeredir. Herkes, kiminle dostluk ettiğine baksın!'[7]

Meşhur manzum (yani şiir şeklindeki) hikmette şöyle denilmiştir:

[7] Ebu Davud, Edeb, 19, Tirmizi, Zühd, 45. Şeyh el-Elbani Sahihu Ebi Davud'ta (4833) hadis için: "Hasendir" demiştir.

'Sorma kişiyi! Onun yoldaşını sor! Her arkadaş, arkadaşına tâbidir.'

Sahabeye sövmenin, Allah'ın hikmetini yaralamak olduğu husûsuna gelince; Allah (عز وجل)'nin, yarattıklarının en şereflisi olan Muhammed (صلى الله عليه وسلم) için böyle facir, kafir ve fasık arkadaşlar seçmesi hikmetlice olur muydu hiç? Allah'a yemin olsun ki böyle bir seçim, hikmetlice olmazdı."[8]

[8] http://www.af.org.sa/node/2410 ve http://www.ibnothaimeen.com

SAHABE-İ KIRÂM HAKKINDA SARF ETTİĞİMİZ SÖZ VE DAVRANIŞLAR NASIL OLMALIDIR?

Şeyh AbdulAziz bin AbdUllah bin Baz (رحمه الله)'a şöyle sorulmuştur:

"Allah sizi hayırla mükâfatlandırsın. Sual şudur: Muhterem Şeyh, Sahabe-i Kirâm hakkında sarf ettiğimiz söz ve davranışlar nasıl olmalıdır?"

Şeyh (رحمه الله)'ın cevabı:

"Hamd, Allah içindir. Allah, Resûlu'ne, onun âline ve ashâbına ve onun hidayeti ile hidayet bulanlara salâtu selam eylesin. Emmâ ba'du:

Sahabeye sövmek, azîm münkerlerdendir, hatta İslam'dan riddettir. Kim ki Sahabeye söver ve Sahabîlere buğz ederse, o kimse İslam'dan irtidât etmiştir. Çünkü Şerîat'ın nakledicileri, o Sahâbîlerdir.

Resûl (صلى الله عليه وسلم)'in hadîsini ve Sünnet'ini bize, Ashâb-ı Kirâm nakletmiştir; vahyi onlar nakletmiştir; Kur'ân'ı onlar nakletmiştir.

Sahabîlere söven ve buğzeden veya onların fasık olduklarına itikad eden kimse, kafirdir. Allah'tan âfiyet dileriz. Allah'tan afiyet ve selamet dileriz."[9]

[9] http://www.alweehdat.net/archive/archive/index.php/t-73534.html

SAHABELERDEN (رضي الله عنهم) BİRİNE SÖVMEK HAKKINDA

Sahîhayn'de sabit olduğuna göre, Allah Resûlu (صلى الله عليه وسلم) şöyle buyurmuştur:

"Allahu Teâlâ buyuruyor ki: 'Kim ki benim bir velîme düşmanlık ederse, Ben ona savaş açarım.'"[10]

Nebî (صلى الله عليه وسلم) yine şöyle buyurmuştur:

"Ashabıma sövmeyiniz. Nefsim elinde olana yemin olsun ki, sizden biriniz Uhud dağı kadar altın infak etse, Sahabînin ne bir müddüne ne de onun yarısına erişemez."[11]

[10] Buhârî (6502)

[11] Müslim, Fedailu's-Sahabe 221, (2540)

EHLİ SÜNNET'TEN, SAHABÎ MUAVİYE BİN EBÎ SÜFYAN (رضي الله عنهما)'YA SÖVEN KİMSENİN HÜKMÜ NEDİR?

Şeyh Muhammed bin Salih el-Useymîn (رحمه الله)'a şöyle sorulmuştur:

"Ehli Sünnet'ten, Sahabî Muaviye bin Ebî Süfyan (رضي الله عنهما)'ya söven kimsenin hükmü nedir?"

Şeyh (رحمه الله)'ın cevabı:

"Şüphesiz ki bu, ma'siyet bir fiildir. Bu fiili işleyen, günahkârdır. Muaviye bin Ebî Süfyan (رضي الله عنهما), Müslümanların halîfelerindendir; Allah Resûlu (صلى الله عليه وسلم)'in vahiy katiplerinden biridir.

Nebî (صلى الله عليه وسلم), vahiy katipliği husûsunda Muaviye bin Ebî Süfyan (رضي الله عنهما)'ya güvenmiştir. Böyle bir güven, son derece kayda değer bir işaret olup, Muaviye bin Ebî Süfyan'ın emîn bir sahabî olduğunu isbât etmektedir. Muaviye bin Ebî Süfyan (رضي الله عنهما) ile Ali

bin Ebî Talib (رضي الله عنه) arasında geçenler nedeni ile Muaviye (رضي الله عنهما)'a sövmek caiz değildir.

Çünkü iki sahabî arasında geçenler, ictihâda binâen vukû bulmuştu. Bu ümmetin müctehidleri, 1 veya 2 ecir alırlar. Müctehid, eğer hata ederse 1 ecir; isabet ederse 2 ecir alır. Biz, Ali (رضي الله عنه)'ın doğruya Muaviye (رضي الله عنهما)'dan daha yakın olduğu husûsunda şüphe etmeyiz.

Fakat biz, ortaya çıkan sonuçlar nedeni ile Muaviye (رضي الله عنهما)'a sövmeyiz. Çünkü o vakâlar, ictihâda binâen cereyan etmişti. Bunun için akîdede şöyle denir:

'Sahabelerin aralarında cereyan eden savaşlar hakkında sükût ederiz. Onların arasında vukû bulan hadiseler, mücerred ictihâd idi.'

Asıl budur. Bazı ağzı bozuklar, Muaviye (رضي الله عنهما)'a sövmenin Ali (رضي الله عنه)'ı desteklemek anlamına geldiğini sanıyorlar. Halbuki Ali bin Ebî Talib (رضي الله عنه) şöyle demiştir:

'Şüphesiz ki ben, kendimle Muaviye'nin, haklarında Allahu Teâlâ'nın **'Döşekler üzerinde karşılıklı**

dururlar'[12] buyurduğu kimselerden olmamızı umut etmekteyimdir.' Yani Cennet'te...

Sonra şu da var ki Muaviye (رضي الله عنهما), Nebî (صلى الله عليه وسلم)'in işareti ile halîfe olmuştu. Çünkü Hasan bin Ali (رضي الله عنهما), kardeşi Hüseyin (رضي الله عنهما)'dan daha fazîletli idi.

Nebî (صلى الله عليه وسلم), Hasan (رضي الله عنهما) hakkında şöyle buyurmuştu:

'Şüphesiz ki bu oğlum, seyyidtir. Allah onun vasıtası ile, birbirleri ile savaşan iki Müslüman topluluğun arasını ıslah edecektir.'[13]

Nebî (صلى الله عليه وسلم) bu hadîsi şerîfi ile, Hasan (رضي الله عنهما)'nın hilafetten vazgeçip onu Muaviyeye bırakmasını, 'ıslah' olarak nitelemiştir. Bu da, Nebî (صلى الله عليه وسلم)'in Muaviye (رضي الله عنهما)'yı ikrar etmesinin bir türüdür. Hasan (رضي الله عنهما)'nın Hüseyin (رضي الله عنهما)'dan efdal olduğu husûsu, her Müslüman tarafından açıkça bilinmektedir.

---

[12] Hicr Sûresi, 47. âyet

[13] Buhârî, Sulh: 9; Buharî, Kitabu'l-Fiten, Hadis no: 7109; Tirmizî, Menâkıb: 31

Muaviye (رضي الله عنهما) ile Ali (رضي الله عنه) arasında cereyan eden kıtal konusunda da Ali (رضي الله عنه) doğruya Muaviye (رضي الله عنهما)'dan daha yakındır ama biz, Muaviye (رضي الله عنهما)'yı da aynı şekilde severiz ve Muaviye (رضي الله عنهما)'nın meşrû hilafet sahibi bir halîfe olduğunu; Muaviye (رضي الله عنهما)'dan sâdır olan fiillerin, isabetli olmayan bir ictihad yolu üzere cereyan ettiğini kabul ederiz. Her insan, hatâ da eder, isabet de eder."[14]

[14] http://fatwa.islamweb.net/fatwa/index.php?page=showfatwa&Option=FatwaId&Id=251356

GENEL OLARAK SÖVÜP SAYMA VE LANET OKUMANIN HÜKMÜ

Şeyh AbdulAziz bin AbdUllah bin Baz (رحمه الله)'a şöyle sorulmuştur:

"Benim bir kardeşim var. O -Allah'tan onu hidayet etmesini diliyorum-, yaş itibarı ile kardeşler içerisinde en büyüğümüzdür. Bu kardeşimiz çok sövüp sayıyor, lanet okuyor -Allah'a sığınırız-. O kadar ki, çıcukları da onun tarzı üzere hareket ediyorlar. Allah'tan başka hiçbir güç ve kuvvet yoktur.

Keşke bu kadarla kalsa iyi! Maalesef bahsettiğim kardeşimiz, ana-babasına da sövüp sayıyor, lanet okuyor; onlara hürmet etmiyor, onları hiç ciddiye almıyor.

Muhterem şahsınıza sorum şudur: Bu kardeşime nasıl davranmalıyım? Onu terkedip, ziyaret etmeyi keseyim mi? Ayrıca şu var ki, ona nasihat ettiğim için kendisi şu an bana karşı öfkeli bir hâldedir.

Şeyh (رحمه الله)'ın cevabı:

"Bu kardeş, -Allah'a sığınırız- büyük bir münker işlemiştir. Vacip olan, ona nasihat etmek; onu tövbeye, Allah'a dönmeye, yaptığından pişman olmaya, gerek ebeveynine karşı olsun gerek diğerlerine karşı olsun dilini sövüp saymadan muhafaza etmeye davet etmektir. Vacip olan, ona nasihat etmenizdir. Ana-babası ve diğerleri de ona nasihat etsinler.

Vacip olan, ona nasihat etmek ve onu hayra yönlendirmektir. Ayrıca onun ana-babasının, bu çocuğun durumunu, te'dîb edilmesiiçin heyete veya mahkemeye bildirme hakları da vardır. Çünkü o, büyük bir münker işlemiştir. Eğer nasihat etmek ona fayda etmezse, sana ve diğer kardeşlerine düşen, o ağabeyinizi terk etmektir. Bu durumda onu terk etmeniz güzel olur. Çünkü o, büyük bir münker işlemiştir ve onu terk etmek en mühim işlemlerden ve en fazîletli fiillerdendir. Umulur ki bu sûretle kardeşiniz etkilenir de hayra döner."[15]

[15] http://www.binbaz.org.sa/noor/361

YEZİD BİN MUAVİYE'YE LANET OKUMAK HAKKINDA[16]

Sual:

"Müslüman Türkler içerisinde pek çok kimse, Muaviye ve oğlu Yezid'e devamlı lanet okumaktadırlar. Onlar, lanet okumaları husûsunda haklı mıdırlar, değil midirler?"

Cevap:

"Şüphesiz ki Muaviye (رضي الله عنهما), Allah Resûlu (صلى الله عليه وسلم)'in ashabındandır; ve vahiy katiplerinden biridir. Nebî (صلى الله عليه وسلم) 'in ashabı, müminlerin en hayırlılarıdır. Ashaba sövmenin ve lanet okumanın nehyedildiğine dair hadîs-i şerîf varid olmuştur.

Sahîhayn'de sabit olduğuna göre Nebî (صلى الله عليه وسلم) şöyle buyurmuştur:

[16] Daimî Komisyon Fetvaları, Birinci Mecmûa, Cilt: 3 (Akîde), Yezid bin Muaviye Hakkındaki Fetva

'İnsanların en hayırlısı, benim asrımdır; sonra onları takip edenler; sonra da onları takip edenlerdir.'[17]

Nebî (صلى الله عليه وسلم) yine şöyle buyurmuştur:

'Ashabıma sövmeyiniz. Nefsim elinde olana yemin olsun ki, sizden biriniz Uhud dağı kadar altın infak etse, Sahabînin ne bir müddüne ne de onun yarısına erişemez.'[18]

Ceyyid bir isnâd ile rivayet olunduğuna göre Nebî (صلى الله عليه وسلم), Muaviye (رضي الله عنهما) hakkında şöyle buyurmuştur:

'Allah'ım ona Kitâb'ı ve hesâbı talim et; onu elim azabtan koru.'[19]

Tüm bunlar malum olduğu vechile, Ehli Sünnet ve'l-Cemaat'ın, Allah Resûlu (صلى الله عليه وسلم)'in ashabı hakkındaki usûlleri aşağıdaki gibidir:

---

[17] Buharî, Şehâdât 9, Fezâilu'l-Ashâb 1, Rikak 7, Eymân 27; Müslim, Fezâilu's-Sahâbe, 214, (2535); Tirmizî, Fiten 45, (2222), Şehâdât 4, (2303); Ebu Dâvud, Sünnet 10, (4657); Nesâî, Eymân 29, (7, 17, 18)

[18] Müslim, Fedailu's-Sahabe 221, (2540)

[19] Bu hadisi Şeyhulİslam İbn Teymiyye iyi bir isnad ile zikretmiştir.

a) İster Muaviye (رضي الله عنهما)'a, ister tüm ashâb-ı kiram (رضي الله عنهم) içerisinde yer alan başka bir sahabîye lanet okuyan kimse, Müslümanların ittifakı ile kesinlikle etkili bir cezayı hak etmiştir. Müslümanlar sadece, sahabîlere lanet okuyan bir kimsenin katledilmek sûreti ile mi yoksa katletme dışı bir sûretle mi cezalandırılacağı husûsunda fikir birliğine varamamışlardır.

b) Mü'minler, kalplerini ve dillerini, Allah Resûlu (صلى الله عليه وسلم)'in ashabı için selîm tutmalıdırlar. Nitekim Allahu teâlâ, mü'minleri şöyle vasfetmektedir:

'Ve onlardan sonra gelenler derler ki: Rabbimiz bizi ve bizden önce îman ile geçmiş kardeşlerimizi mağfiret et ve îman edenlere kalplerimizde kin tutturma! Rabbimiz! Muhakkak ki sen Rauf'sun, Rahîm'sin!'[20]

c) Ashâb-ı Kirâmdan yapılan rivayetler içerisinde 'hatâlı, ekleme veya çıkarma yapılmış, ya da aslı değiştirilmiş' ifadeler olabilir. Burada sahîh ve doğru olan bakış açısı şöyle olmalıdır: Ashab-ı Kirâm, yapmış oldukları ictihadlarda mazurdurlar. Çünkü onlar ya isabetli bir ictihad yapmış ve 2 ecir almışlar; veya da hatâlı bir ictihad yapmış ve 1 ecir almışlardır. Onların ictihâdî hataları

[20] Haşr Sûresi, 10. âyet

mağfiret olunmuştur. Tüm bunların yanısıra mü'minler, hiçbir sahabînin büyük ve küçük günahlardan masum olduğuna itikad etmezler. Bilakis mücmel anlamda, sahabîler de bazen günah işlemiş olabilirler. Onların da, eğer kendilerinden sâdır olmuş (bazı seyyieler) varsa, bu seyyielerin mağfiret olunmasını mûcib kılan haseneleri, öncelikleri ve fazîletleri vardır. Hatta Ashâbın seyyieleri, kendilerinden sonrakilerin işledikleri seyyielerin mağfiret olunmasından daha kuvvetli bir biçimde mağfiret olunur. Çünkü Ashâbın, seyyieleri silen, kendilerinden sonrakilerin nail olmadığı haseneleri vardır.

Allah Resûlu (صلى الله عليه وسلم)'in kavli ile sabittir ki Ashâb-ı Kirâm, asırların en hayırlısıdır. Bir sahabînin bir müdd veya yarım müdd mikdârı bir tasaddukta bulunması, sonrakilerin Uhud dağı kadar tasaddukta bulunmasından daha fazîletlidir. Bu konunun beyânı daha önce geçmişti.

Sonra şu var ki, Sahâbe-i Kirâmdan herhangi birinden şayet bir günah sâdır olmuş olsa bile, o sahabî, işlemiş olduğu günahtan ötürü tövbe etmiş olabilir; veya o günahı silen haseneler işlemiş olabilir; veya o günâhı, geçmişteki iyilikleri ya da Muhammed (صلى الله عليه وسلم)'in şefaati vesîlesi ile mağfiret olunmuş olabilir -çünkü sahabîler, Nebî (صلى الله عليه وسلم)'in şefaatını en çok hak eden

kimselerdir-; veya o sahabî, dünyada bir imtihâna tâbi tutulmuş ve bu imtihân ona keffaret olmuş olabilir.

Muhakkak günahlarda bile durum bu ise, sahabîlerin ictihâdî hususlardaki durumu şüphesiz daha da kolaydır; Onlar eğer isabet etmişlerse 2 ecir, yok eğer hatâ etmişlerse 1 ecir almışlardır ve onların hatâsı mağfiret olunmuştur.

Şu da unutulmamalıdır ki, 'bazı sahabîlerin işlemiş oldukları münker fiiller', genel anlamda Ashâbı Kirâmın, 'Allah'a ve Resûlüne iman, Allah yolunda cihad, hicret ve nusret, faydalı ilim ve salih amel gibi fazîlet ve ihsanları' yanında çok çok az kalmaktadır.

d) Sahabelerin durumu hakkında temkinli ve mu'tedil olmak ve aralarında cereyan eden savaşlar husûsunda sükût etmek gerekir. 'Şu sahabî topluluğu masum idi; öbür sahabî topluluğu günahkârdı' gibi cümleler telaffuz edilemez.

Bu tür cümleleri, iki sahabî taifesi arasında taraf tutmada aşırı giden şia ve hâricîler gibi bid'at ehli sarf etmiştir. Onlar bazı sahabîleri masum, diğer bazı sahabileri ise günahkâr olmakla nitelemişlerdir. Böylece o dalâlet ehlinin içerisinde, vasıtası ile Selef'e sövdükleri, bu da yetmeyip -az bir kısmı hâriç- onları fasık olmakla ve hatta kafir olmakla itham ettikleri bid'atler türemiştir.

Nitekim Haricîler, Ali ve Osman (رضي الله عنهما)'yı tekfîr etmiş ve onlarla savaşılmasını helâl görmüşlerdir. Zaten Nebî (صلى الله عليه وسلم), hâricîler hakkında şöyle buyurmuştu:

'Ümmetim iki fırkaya ayrılacak, ikisi arasından bir de dininden ok gibi fırlayıp çıkacak olan sapık bir grup çıkacak. Onları, bu iki gruptan hakka daha yakın olanlar öldürecek.'[21]

Onlarla Ali (رضي الله عنه) savaşmış idi. Onlar, Ali'ye karşı ayaklanan ve Ali'yi velî ittihâz edinen herkesi tekfîr eden ve dinden çıkan hâricîlerdi.

Nebî (صلى الله عليه وسلم), Hasan bin Ali (رضي الله عنهما) hakkında şöyle buyurmuştu:

'Şüphesiz ki bu oğlum, seyyidtir. Allah, onun vesîlesi ile, iki büyük Müslüman topluluğunun arasını ıslah edecektir.'[22]

---

[21] Buhari 6123, 6124, 7299, Müslim 1064/143, Ebu Davud 4764, Nesei 2577, 4112

[22] Buhârî, Sulh: 9; Buharî, Kitabu'l-Fiten, Hadis no: 7109; Tirmizî, Menâkıb: 31

Allah (سبحانه وتعالى), Hasan bin Ali (رضي الله عنهما) vesîlesi ile, Ali ve Muaviye taraftarlarının arasını barıştırmıştır. Bu da şuna delâlet etmektedir ki, Hasan bin Ali (رضي الله عنهما)'ın fiili, Allah ve Resûlu'nun sevdiği fiillerden olmuştur.

Şüphe yok ki Ali (رضي الله عنه) ve Muaviye (رضي الله عنهما)'nın toplulukları, Allah Resûlu (صلى الله عليه وسلم)'in kendileri ile savaşılmasını emir buyurduğu hâricîler gibi değildi.

İşte bunun için Ali (رضي الله عنه), hâricîler ile savaştığı için sevinmiş; ama Sıffîn ve Cemel savaşları için ise hüzün duymuş, ıstırap ve elem izhâr etmiştir. Nitekim vacip olan, Ali (رضي الله عنه) taraftarlarını da, Muaviye (رضي الله عنهما) taraftarlarını da suçlamamak; her iki taifenin savaşmış olması husûsuna merhamet ile yaklaşmaktır. Çünkü bu davranış modeli, üzerinde ittifak olunan konulardandır.

Şüphesiz ki her iki taife de mü'mindir. Muhakkak ki Kur'ân-ı Kerîm, mü'minlerin kendi aralarında savaşmalarının, onları imandan çıkarmadığına şehadet etmektedir.

Allah (سبحانه وتعالى) şöyle buyurmaktadır:

'Ve eğer mü'minlerden iki taife birbirleriyle kıtal ederlerse aralarını ıslâh ediniz.'[23]

'İki halîfe birbiri ile savaşırsa, onlardan biri mel'ûndur.' şeklinde rivayet edilen lafız ise Nebî (صلى الله عليه وسلم)'in hadîsi değildir; bilakis uydurulmuş bir yalandır; ve ilim ehlinden hiçbiri de böyle bir hadîs rivayet etmiş değildir.
Ayrıca Muaviye (رضي الله عنهما), Ali (رضي الله عنه) ile savaştığında kendisine halîfelik biatı yapılmış değildi; halîfelik iddiâsında bulunuyor da değildi.

O, Ali (رضي الله عنه) ile halîfe vasfı ile veya halîfeliği hak etmiş olma vasfı ile savaşmış değildi. Yine gerek Muaviye (رضي الله عنهما) olsun, gerekse arkadaşları olsun, Ali (رضي الله عنه)'a karşı savaşı başlatan taraf olma fikrinde değil idiler. Bilakis Ali, Muaviye ve çevresinin kendisine biat ve itaat etmelerinin vacip olduğunu; çünkü insanların 2 tane halîfesi olamayacağını; karşı tarafa mensup kişilerin, kendisine itaatin hâricine çıkmış olduklarını görünce, onlar vacibi edâ edene, taat ve cemaat hâsıl olana dek onlarla savaşılmasını ictihâd etmiştir.

Onlar ise şöyle diyorlardı: 'Osman (رضي الله عنه)'a karşı ayaklanmış ve onu katletmiş olan ve el'ân Ali (رضي الله

[23] Hucurat Sûresi, 9. âyet

عنه)'ın ordusu içerisinde yer alan ayaklanmacılardan, Osman'nın hakkı alınıncaya dek, bizim Ali'ye biat etme mükellefiyetimiz yoktur.'

Yezid bin Muaviye'ye gelince, insanlar onun hakkında üç farklı fikre sahiptir. Onu aşırı sevenler, aşırı zemmedenler ve vasat olanlar. Bu üç kavlin en âdili şudur ki o (yani Yezid), Müslümanların meliklerinden biri idi. Onun haseneleri de vardır, seyyieleri de (vardır). O, Osman (رضي الله عنه)'mun halîfeliği döneminde doğmuştur.

O, kafir değildi fakat onun yüzünden, Hüseyin (رضي الله عنهما)'nın şehâdeti ve Hurre ehline karşı yapılanlar cereyan etmişti. Yezid, sahabî de değildir, Allah'ın salih velî kullarından biri de değildir.

Şeyhulİslam İbni Teymiyye (رحمه الله) şöyle demiştir:

'Bu, 'akıl, ilim, Sünnet ve Cemaat' ehlinin genelinin kavlidir.'

Yezid'e lanet okuma husûsunda ise insanlar üç fırkaya ayrılmıştır: Bir fırka ona lanet etmiştir; bir fırka onu sevmiştir; diğer fırka ise ona ne sövmüştür, ne de onu sevmiştir.

Şeyhulİslam İbni Teymiyye (رحمه الله) yine şöyle demiştir:

'Bu, İmam Ahmed (رحمه الله)'tan nakledilen kavildir. İmam Ahmed'in ashabı ve diğer Müslümanlar içerisindeki muktesidlerin fikri de bu minval üzeredir. Bu vasat kavil, 'Yezid'in, ona lanet etmeyi iktiza edecek fasıklığı sabit olmamıştır' karînesi ve 'Muayyen fasıka, husûsî olarak lanet edilmez; bu lanet ya tahrîmen veya tenzîhen (mekrûh) olur' karînesi üzerine binâ edilmiştir.

Sahîhi Buhari'de, AbdUllah bin Hımar kıssası hakkında Ömer'den sabit olduğuna göre o (yani AbdUllah bin Hımar), birkaç kere içki içmişti. Allah Resûlu (صلى الله عليه وسلم) de, ona hadd cezası tatbîk etmişti. Bir sahabî, AbdUllah bin Hımar'a lanet okuduğunda ise Nebî (صلى الله عليه وسلم) şöyle buyurmuştu:

'Ona lanet etme! Çünkü o, Allah'ı ve Resûlu'nu sever.'[24]

Nebî (صلى الله عليه وسلم) yine şöyle buyurmuştur:

'Mü'mine lanet etmek, onu öldürmek gibidir.'[25]

---

[24] Buhari, Kitab'ul-Hudûd, 5
[25] Tirmizi, İman: 16

Nitekim örneğin 'yetim malı yemek, zina etmek, hırsızlık yapmak' gibi hususlarda varid olan vaîd nassları umûmîdir. Ama bu günahları işleyen muayyen bir şahıs hakkında, 'o, Cehennemliktir' şeklinde şehadette bulunulamaz. Çünkü geçerli bir araç, mezkûr günahları işleyen bir şahsın Cehennem'den çıkmasına vesîle olabilir: Belki o kimse tövbe eder; belki haseneleri seyyielerini siler; belki maruz kaldığı musîbetler ona keffaret olur; veya belki de makbul bir şefaate nail olabilir... Bu ve diğer vesîleler günahlara keffaret olur ve buna nisbetle o günahkâra sövmek ve lanet okumak men' edilir.

Yezid'i sevmeyi terk etme husûsuna gelince; çünkü Yezid'ten, kendisini sevmemizi vacip kılacak salih ameller sâdır olmamıştır. Yezid, sultan meliklerden biri olarak kalmıştır.

Bu nev'e mahsûs şahısları sevmek meşrû değildir. Çünkü Yezid'in sîretinde, Hüseyin vak'asında ve Hurre Ehli vak'asında onun (yani Yezid'in) fıskını ve zulmünü iktizâ edecek fiiler sâdır olmuştur.

Muvaffakiyet, Allah'ın yardımı iledir. Allah'ın salâtu selamı Muhammed'e, onun aline ve ashâbının üzerine olsun."

İlmî Araştırmalar ve Fetva Daimî Komisyoun

Üye: AbdUllah bin Gadyân

Komisyon Başkan Vekîli: AbdurRezzak Afîfî

Başkan: AbdulAziz bin AbdUllah bin Bâz[26]

[26] Daimi Komisyon Fetvaları, Birinci Mecmûa, Cilt: 3, Sayfa: 390-398;.http://alifta.org/default.aspx?languagename=ar
[Mütercimin notu: Yukarıdaki ifadelerde çelişki gibi görülen bir şey var ama dikkatle incelendiğinde ortada bir çelişki mevcut olmadığı görülmektedir. Bir ifadede "Yezid'in, laneti mûcib fıskı sabit değildir" şeklinde bir karîneden bahsediliyor. Diğer bir ifadede ise "Sîretinde ve Hüseyin vak'asında, Yezid'in fıskı ve zulmü muktezâdır" deniliyor. Bu ifadeler arasında çelişki yoktur, zira bu iki ifadeyi şöyle cem' edebiliriz: "Yezid, fasıktır ama ona lanet etmeyi gerektirecek derecede müsbet fıskı yoktur. Yezid'in zulüm ve fısk işlediği âşikârdır. Bu nedenle de Yezid'i sevmek meşrû değildir. Ayrıca Yezid'in, onu sevmemizi gerektirecek salih bir ameli de sabit değildir. Demek ki orta yol; Yezid'e sevgi duymamak, ama ona lanet de okumamaktır. Onu Müslümanların sultanvâri idarecilerinden biri olarak kabul etmek gerekiyor. Onun salih bir kul olduğuna dair bir delil de yoktur. Ama Yezid'in kafir olduğuna dair de bir delil yoktur. Özeti şu ki: Yezid'e sevgi duymayız ama lanet de okumayız. Onun ahvâl-i Âhiretini Allah'a havale ederiz."]

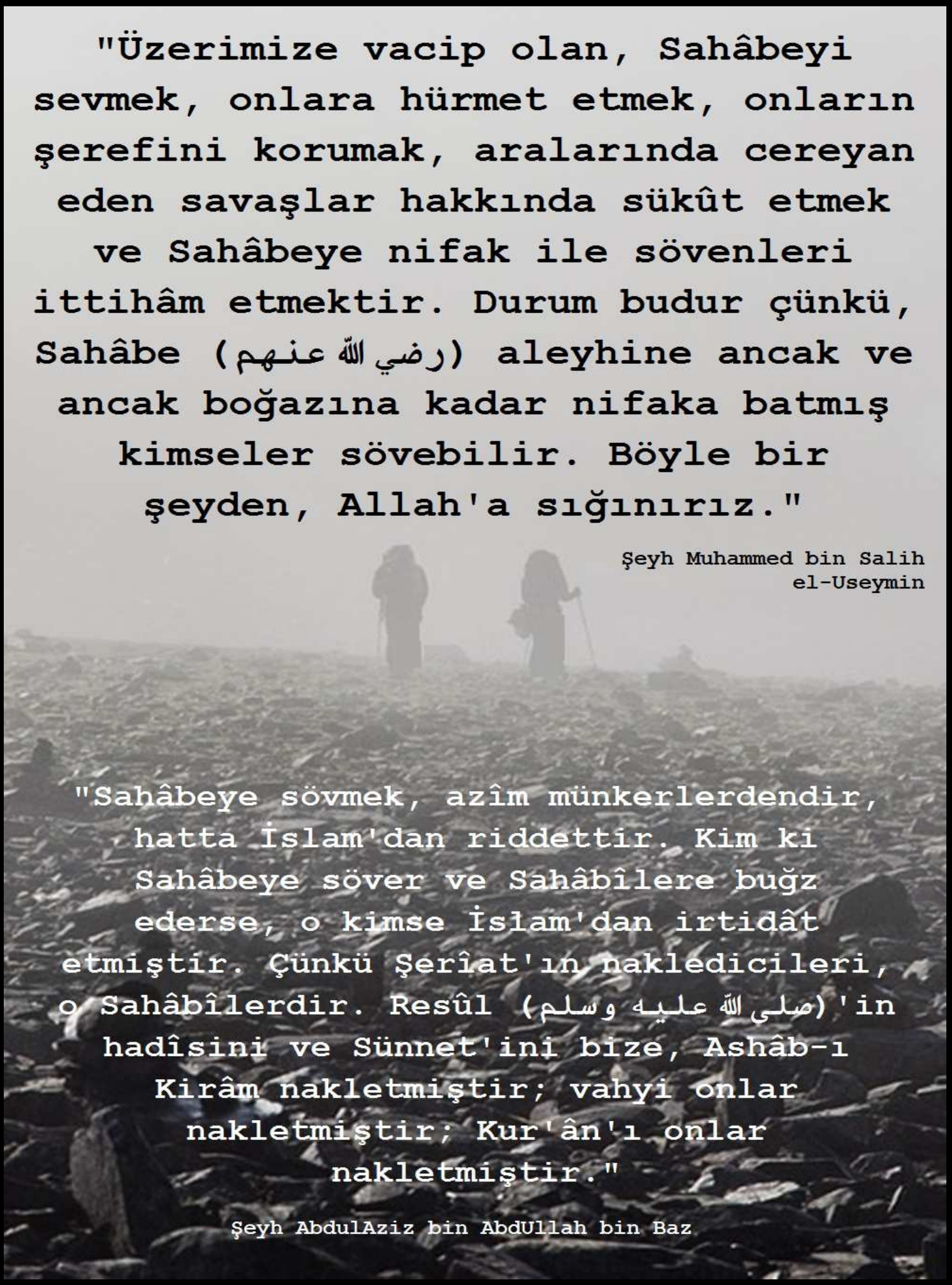
"Üzerimize vacip olan, Sahâbeyi sevmek, onlara hürmet etmek, onların şerefini korumak, aralarında cereyan eden savaşlar hakkında sükût etmek ve Sahâbeye nifak ile sövenleri ittihâm etmektir. Durum budur çünkü, Sahâbe (رضي الله عنهم) aleyhine ancak ve ancak boğazına kadar nifaka batmış kimseler sövebilir. Böyle bir şeyden, Allah'a sığınırız."
Şeyh Muhammed bin Salih el-Useymin
"Sahâbeye sövmek, azîm münkerlerdendir, hatta İslam'dan riddettir. Kim ki Sahâbeye söver ve Sahâbîlere buğz ederse, o kimse İslam'dan irtidât etmiştir. Çünkü Şerîat'ın nakledicileri, o Sahâbîlerdir. Resûl (صلى الله عليه وسلم)'in hadîsini ve Sünnet'ini bize, Ashâb-ı Kirâm nakletmiştir; vahyi onlar nakletmiştir; Kur'ân'ı onlar nakletmiştir."
Şeyh AbdulAziz bin AbdUllah bin Baz